

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félére 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Mossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Postatakarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Felhívás*

A magyar név szent ügye, amelyeket a negyvenes években, a nemzeti megújulás ragyogó korszakában, annyi lelkesedéssel karoltak fel, kátyuba jutott. A magyarosodás nagy lépésekkel ment előre, — a névmagyarosítás ügye visszaesett.

Ennek okait nem kutatom. Akármilyen van így: nem szabad így lennie! — Magyar legyen Magyarország minden ízében; legyen tehát magyar, a magyar nevében is!

Az utóbbi idő ferdeségeinek és az ebből keletkezett országos csömörnek oka azonban ismeretes.

Eleinte mondván csinált nevet vettek fel. Liliomfi, Böngérfi — ennek a kornak szülöttei. Aztán jöttek a nagy nevek, a történelmi nevek: Hunyadi, Petőfi, Rákóczi — a visszaélés az „y”-nal. Ebből keletkezett a visszahatás és így kerültek felszínre a Csillag, Kertész, Kovács, Radó nevek. Ezekkel telt meg a névtár ezerszáma. Így süttöttek — sajnos — szégyenbélyeget a legjobb nevekre is. Így posványosodott el a nagy ügy és lett „gentry” név az idegen névből: Gerbaud, Girardi, Gregersen, aztán meg a sok -ics, -vics — ma uribb és jobb fogadtatást biztosít bármi magyar névnél a „magyar” uri társaságban.

Ezen egy módon lehet segíteni.

Ha összegyűjtjük és kiadjuk az igazi, tözsgyökeres hamisítatlan magyar nevek tízezreit és mindenki számára hozzáférhetővé tesszük.

A nagy munkára vállalkoztam. Annak anyaga nagyrészt együtt van.

* Ezt a hazafias ügyet szolgáló felhívást összes székelyföldi lapjaink figyelmébe ajánljuk. Közzéjük és terjesszék a szent eszmét. Jobb ügyet alig szolgálhatnak.

Szerk.

Kiadása előtt azért fordulok a székelység vezető férfiainhoz, különösen a lelkész, jegyző, tanító és levéltáros urakhoz, legyenek segítségemre és gyűjtsék össze a Székelyföld sajátos eredetű régi és új neveit, névképzésre alkalmas szavait, szedjék szigorúan betűrendbe és küldjék be 30 napon belül címre (Budapest, VI. Teréz-körút 3.).

A Székelyföld termelése e tekintetben a legeredetibb, a legtisztább. A legalkalmasabb arra, hogy ezt az ügyet magas színvonalra emelje. A Székelyföld őseredeti hegy-, határ-, városrész-, dűlő-, utcanevei, a Székelyföld magyarságának különleges, de igazi magyar vezetéknevei méltó arra, hogy e színmagyar hegyvidék ezredéves termelésével vessünk új magot a névmagyarosítás ügye számára, miáltal ennek termése is dúsabb lesz.

Ezt az ügyet nemzeti ügyggyé kell tenni, ki kell emelni abból a kíséreléző, kicsinyes és rendszertelen keretből, amelyben eddig mozgott. Milliőkat kell magyarrá tenni nevükben is. Ehhez pedig a jó magyar nevek terepfelvétele szükséges, hogy ennek elkészültével módot adjunk minden rendü-rangu, származásu és a legkülönbözőbb foglalkozási ágakban dolgozó magyar családoknak arra, hogy maguknak, életviszonyaiknak megfelelő vezetéknevet válasszassanak ki. A tiszta magyar, a célnak megfelelő és idegen hangzástól mentes szavak szorgos összegyűjtése, jó érzésekkel való kiválogatása és közkézre bocsátása szüntetheti meg csak az e téren uralkodó egyoldalúságot, mely alig 200 szürke, csak félig magyar, vagy u. n. szalonnevekre szorította össze a nagy lelkesedéssel megindult akció területét.

A Székelyföldnek e téren nem a névmagyarosítás keresztülvitele a fő hivatása, hanem az anyagnak rendelkezésre bocsátása.

Amit a zugó fenyesek és rohanó hegyi patakok táján a székelység egészséges, színmagyar, tiszta lelke e téren alkotott, azt ki kell vinni a magyar városok tömegei közé, a magyar Alföld és a Dunántúl idegen nevű, de magyar érzésű milliói számára

is és ha csak huszan akadnak is e felhívásom következtében, kik elvégzik a munkát, akkor a székely nép termelése e téren nem marad az ország e sarkában elrejtve, hanem az egész nemzet közkincsévé lesz.

Akik munkámban segítségemre kívánnak lenni, figyelmüket azokra a valóságos helyi nevekre, névképzésre alkalmas földrajzi nevekre fordítsák, melyek színmagyarok s a amelyekről feltehető, hogy máshol elő nem fordulnak s amelyek alkalmasok arra, hogy a „Magyar Névkönyv” anyagát gazdagítsák és hogy közkeletűvé legyenek.

A világháború megtanított arra, hogy a nemzeti eszme hatalmát megbecsüljük; vetkőzünk le minden elfogultságot és előítéletet és végezzük el ezt a munkát is egészen.

Magyarrá kell tennünk a nemzet millióit nevükben is!

Budapest, 1916. július 5-én.

Dr Lengyel Zoltán.

„Székely vasútat.” a székelyeknek!

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1916 január 20-án kiadott 362-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi csász. és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora (LXXVIII. közl.)

Tamás Antal őrzvezető 13 sz. Udv. Farkaslaka 1891 hadifogoly (Oroszország). — Tamás Ferenc népf. Csikkászonnaltiz 1893 hadifogoly (Oroszország). — Tamási Lajos őrzvezető 6 sz. Udv. Csehétfalva 1891 hadifogoly (Oroszország). — Tankó András 2 sz. Csikgyimesbükk 1891 hadifogoly (Oroszország). — Tatár Ferenc 2 sz. Csvm. Tekerőpatak 1887 hadifogoly (Oroszország). — Tifán Ferenc népf. Udm. Zetelaka 1878 hadifogoly (Oroszország). — Tókos

Lajos 11 sz. Udv. Bardocz 1889 hadifogoly (Rasdolnoje, Oroszország). — Trein János szakaszvezető 2 sz. Brassóvm. Szászhermány 1890 hadifogoly (Oroszország). — Trohán András népf. Csvm. Gyergyószentmiklós 1894 hadifogoly (Oroszország). — Tusa István pött. 3 pót. Csikszentgyörgy 1884 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryjsk, Oroszország).

Vajda Áron népf. Udv. Székelypálfalva 1894 hadifogoly (Oroszország). — Vajna Gábor szakaszvezető 15 sz. Udv. Szederjes 1882 hadifogoly (Oroszország). — Varga Lajos 11 sz. Udv. Parajd 1886 hadifogoly (Rasdolnoje, Oroszország). — Vasucz János népf. Szolnokdobokavm. Bácsfalva 1884 hadifogoly (Oroszország). — Virág Mórictörzsrőrmester 4 sz. Csikszentsimon 1890 hadifogoly (Oroszország).

Wagner Ferenc 14 sz. Csikszentdomokos 1896 hadifogoly (Nowo-Nikolajewsk, Oroszország). — Wagner Mihály népf. Udv. Homoródbene 1893 hadifogoly (Oroszország).

Záli Dániel 13 sz. Kisküküllővm. Sövényfalva 1883 hadifogoly (Oroszország).

Helyreigazítások. A 131 sz. veszteség lajstromhoz: Barb Simon 5 sz. Csvm. Gyergyóbékás 1886 hadifogoly (Petropawlowsk, Oroszország). — Imre Gábor 10 sz. Udv. Méréfalva 1887 hadifogoly (Petropawlowsk, Oroszország). — Sófalvi János 4 sz. Udv. Firtosmartonos 1887 hadifogoly (Petropawlowsk, Oroszország).

A 140 sz. veszteség lajstromhoz Antal András 3 sz. Csikcsicsó 1891 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryjsk, Oroszország). — Balázs Ignác pött. 4 pót. sz. Csikcsicsó 1889 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryjsk, Oroszország). — Baliga András pött. 4 pót. sz. Csikgyimesközéplak 1889 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryjsk). — Bálint Domokos pöttart. 3 pót. század Udvarhelyv. Alsósófalva 1882 hadifogoly (Nikols-Ussuryjsk). — Berecz János pött. Csvm. Gyergyószentmiklós 1889 hadifogoly (N.-Ussuryjsk). — Bözdli Mózes pött. 3 pót. sz. Udv. Kecsetkislud 1883 hadifogoly (N.-Ussuryjsk). — Bugja Ferenc 8 sz.

Udvm. Lövéte 1888 hadifogoly (N.-Ussuryk). — Dénes Dániel pött. 3 pót. Udvm. Székelymúzsna 1885 hadifogoly. — Domokos Miklós 8 sz. Udvm. Erdőfüle 1892 hadifogoly. — Ferencz János pött. Csikpálfalva 1883 hadifogoly. — Gábor Sándor c. ővezető Csvm. Borszék 1886 hadifogoly. — Gergely Mózes pött. 3 pót. Udvm. Oroszhegy 1883 hadifogoly. — Grünbaum Mihály pött. 2 pót. Udvm. Szentdemeter 1888 hadifogoly. — Hajdu József pött. 2 pót. Csikgyimesbükk 1891 hadifogoly. — Kacsó József 2 sz. Udvm. Alsósófalva 1890 hadifogoly. László Imre 8 sz. Csikgyimesközéplak 1892 hadifogoly. — Lukácsfi Zsigmond pött. 3 pót. Udvm. Székelylengyel-falva 1884 hadifogoly. — Mihály János Imre 8 sz. Csikászónimpér 1887 hadifogoly. — Péterfy Károly pött. 2 pót. Csikménáság 1887 hadifogoly. — Rostás Lajos pött. 4 pót. Csikcsobottfalva 1888 hadifogoly. — Szabó Károly pött. 8 sz. Udvm. Szentkeresztbánya 1889 hadifogoly; mindannyian Nikolsk-Ussuryk, Oroszország.

(Folytatjuk.)

Visszajött — a másvilágról.

Holt híre volt egy 82-es székelynek.

A híres székely szívósság, az ön-feláldozásig menő hűség, a páratlan kitartás, a minden körülmények között uralkodó lélekjelenlét s több ilyen és ezekhez hasonló faji tulajdonságokról tett világra szóló újabb bizonyosságot a székely nemzet — a már két év óta dúló rettenetes világháborúban.

A sok közül egy példával szolgálunk ezuttal.

Balázs Elek árvátfalvi, 30 éves, nős Zsombori Annával, 1 fiú és 1 leánygyermek van, 15 hold birtok tulajdonosa, az árvátfalvi fuvós zenekarnak 17 éves korában szervezője s azóta vezetője és klarinétosa, a mozgósításkor a hős 82-esek ezredébe vonult be.

Az egyszerű falusi székely versben írta meg világháborús élményeit, melyekből kitűnik, hogy az első időszakban 1914-ben 5 napig vitte a vonat éjjel-nappal, miután gyalog folytatták utjukat árkon-bokron keresztül étlen-szomjan, mert a járatlan utakon a konyha nem követhette őket a harctéren.

Majd golyózápor között gázoltak át a Visztula folyón, melybe sok jó székely baka lelte sírját. Erős tűzben felfejlődtek. A muszkák az erdőből gépfegyverrel is tüzeltek, szórták a gránátot és schrapnelt. A mieink sikterepen vonultak védelmi helyükre. Bekerítették az ellenséget. Az erdőben levő muszkák ellen szuronyrohamot intéztek. Oroszlán dühével vetették magukat a muszkákra. „Bajonétek csengették az orosz testében, uszott

a bakancsunk a muszkák vérében” — írja Balázs.

Megingott az ellenség sora, rohant el a sok muszka. De csak hamar fordult a kocka, mert segítségükre érkezett a rezerva. A mieink késsé visszavonultak, de hadnagyuk megálljt vezényelt és halált nem ismerő elszántsággal ismét kezitását vívtak az óriási tömeggel.

Balázs Elek három társával az újabb visszavonulási parancsot nem vette észre s így tovább gyilkolta a muszkát, míg azok egészen körül-vették. Lefegyverezték és mint az éhes farkasok, majd szétépték az ennivalóért. Első dolguk volt, hogy a konzerveket elszedjék tőlük és valószínűs bankettet rendeztek belőle a muszkák — ott a közelben.

Amint így lakmároztak az oroszok, harmadszor is rohamra jöttek amieink. Hullott a scrapnel, gránát. Mi pedig szorongó szívvel vártuk a szabadulási óráját. Az ebédelő muszkák nagygyon megijedtek, eldobáltak mindent s kapták fegyverüket. Ellenünk támadtak s négyünk közül kettőt lelőttek — írja Balázs...

„Megbűnteté a jó Isten
e hűtlen népeket,
Ennivalót kaptak
s ily csúnyán fizettek.
Közéjük esék egy
gránátunk lövege
s a rossz embereket
össze-vissza tépte.

Én is ezen lövedéknek
estem áldozatul,
Eltemetett földdel,
de nagyon komolyul.
Aléltan feküdtem,
féltestem kint maradt,
Ugy huztak ki onnan,
mint egész halottat.”

Később magához tért, de össze-romlott teste nem sokat érezett. Minden kis erejét összeszedte. Ráttekintett a lábára, hát át van löve. Kötszereivel bekötöztette és útnak indult. Mászott, sántikált élőkön-halottakon keresztül. Sirt a szíve, fájt a lelke kedves bajtársaiért, hogy nem segíthetett rajtuk, de ereje alig volt...

Negy nehezen ért vissza a Visztulához. Töprengett, hogyan jut keresztül így összeromolva. De muszáj volt menekülni, mert az ütközet még tartott. Istenhez fohászkodva, neki indult a nagy víznek s bár nehezen, de keresztül gázolta. Megpihent. Majd a kötöző helyre indult, mert a sebe nagyon vérzett.

Éjjel 12 órára érkezett oda. Sok volt a sebesült, nem volt más hely számára, mint egy fenyőfa. Bizony pedig bőrig áztatott ruházatban, szeretett volna egy kis meleg helyet. Fájdó reszketéssel töltötte az éjszakát, valami meleg étel is jól esik vala, amelyért már hetedik éjjel vágyakozott. Egyik szanitéc mondá: „Adnánk bajtárs, de nekünk sincs most ennivalónk.” A segédorvos pedig azal vigasztalta: „Jön a szekér kedves pajtás, visznek az álomásra.”

A szekér meg is érkezett, de nem nem volt annyi ereje, hogy felüljön. Egyik szanitéc a hátán vitte oda a fenyőfa alól a szalmából. A fagyos ruha ropogott rajta. Felültették egy ülés deszkára. Pokróccal betakarták a fájós lábát. Csendesesen mendégéltek és estére a vasútállomáshoz érkeztek.

Az állomáson komiszt, kávé, cigarettát kaptak. A szegény sebesült baka már előre táltotta a száját, mert azt hitte, hogy ki sem tudja nyitani. Ilyesmikkel nem volt bajuk egy hét óta...

Három napig mentek Weisskirchen morva városig, ahol lóvonaton szállították be a kórházba. Balázs Elek a 120-as szobában kapott helyet. Megfüröztették, sebet bekötötték és végre tiszta ágyhoz jutott.

Igy boldogan töltött néhány napot és éjjelt, de sorsa csakhamar változatosra változott. Egyik legborzasztóbb és legveszedelmesebb betegségbe: híres tetanus-ba, dermedésbe esett.

(Folytatása következik.)

Székelyföldi hőseink.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hőseink a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LXXX.

Az 1915 szept. 22-iki 271 sz. veszteség lajstrom szerint: Hentes György zászlós 23 hgye. III. zászlóalj Hszvm. Feldoboly 1894 ms. — Benkő Imre 23 hgye. 3 sz. Udvm. Bardocz 1877 megs. — Bilai Mihály 23 hgye. 3 zászlóalj Marostvm. Nagyölves 1882 megs.

Az 1915 szept. 25-én kiadott 274 sz. vesz. lajstrom szerint:

Ádám György 2 gye. 14 sz. Hszvm. Márkos 1887 ms. — Akimocz Mihály pött. 21 hgye. Torda 1887 hadifogoly (Taschkent, Oroszország). — Andrejka Gábor 21 népfgye. Tavm. Szártos 1876 hadifogoly (Oroszország). — Anka Simon 21 nfgye. Tavm. Magyarpeterd 1875 hadifogoly (Tjumen, Oroszország). — Antalkai László 2 gye. 5 sz. Hszvm. Sepsbükszád 1889 hadifogoly. — Astyilán Mózes 21 népfgye. Tavm. Pusztacsán 1872 hadifogoly (Tjumen).

Bakk Gusztáv 2 gye. 10 sz. Hszvm. Kézdiszentlélek 1889, meghalt 1915 június 1–15. — Bancsu György 2 gye. Hsz. Dobolló 1888 hadifogoly. Bardocz Béla szakaszvezető 2 gye. 15 sz. Hszvm. Bereczk 1886 ms. — Bartosi József 2 gye. 10 sz. Hszvm. Esztelnek 1888 ms. — Bedő Lajos egyévi önk. c. tizedes 2 gye. 12 sz. Hszvm. Bölön 1882 ms. — Bericsán György János 2 gye. 15 sz. Hsz. Magyarbodza 1888 hadifogoly. Berzán

János 21 hgye. Tavm. Nagylupsa 1886 hadifogoly (Oroszország). — Bíró Gergely 2 gye. 15 sz. Hszvm. Ikafalva 1887 megs. — Boár Gábor pött. 21 hgye. Tavm. Szilvás 1882 hadifogoly (Omsk, Oroszország). — Bobes János 2 gye. 14 sz. Hszvm. Magyarbodza 1887 ms. — Boboja Tódor 21 hgye. 9 sz. Tavm. Felső-podsága 1887 hadifogoly (Oroszország). — Bodosi Ferenc 2 gye. 12 sz. Hszvm. Szárazajta 1889 ms. — Boér Lajos 2 gye. 9 sz. Hsz. Mikóujfalu 1888 ms. — Bokor Ferenc 2 gye. 9 sz. Hsz. Dálnok 1887 ms. — Bortes Tamás pött. 21 hgye. Tavm. Aranyosfő 1886 hadifogoly (Nisnij-Nowgorod, Oroszország). — Budza Florián 2 gye. 12 Hszvm. Prázmár 1887 ms. — Bufnya Farkas 21 nfgye. Tavm. Aranyosronk 1873 hadifogoly (Oroszország). (Folytatjuk).

Régi székely adomák.

Írta: lengyelalföldi Bárány Orbán Ottó.

6. Pálffy Dénes és a kocsisa.

A nem régen elhalt tarcsafalvi Pálffy Dénes földbirtokos kocsist fogadott. A szegődségben kikötötte, hogy a kocsisának csak akkor szabad megrészednie, a mikor ő józan...

A kocsis két hónapig szolgálta és akkor felmondott. Pálffy csodálkozva kérdezte az okot.

— Két hónapja itt lakom, — ke-servesen mondta a kocsis — de még egyszer sem tudtam megrészedni, mert azóta mindig a nagyságos ur volt részeg...

Pálffy Dénes aztán beleegyezett, hogy hébe-korban a kocsisa is megrészedhetik, csak el ne mienjen a szolgálatból.

Később bement Székelykeresztúrra. A kocsissal együtt alaposan megrészedtek. Este mentek haza. Kobát és Tarcsafalva között a Nyikó folyón nagy fedelés híd volt. Utközben mind a kettő elaludtak. A fedelés hídon a kocsis felébredt. Mámoros fejjel hirtelen nem tudott tájékozódni.

— Nagyságos ur! Nagyságos ur! — kezdett a kocsis torkaszakadtából ordítani.

— No, mi bajod van? — kérdezte Pálffy álmosan és mámorosan. De a szeméit fel sem nyitva tovább aludt.

— Instálom, nagy baj van! — ordított a kocsis. Felhajtottam valakinek a házhijára (házipadlás).

— Ebadta gazembere! — felelte Pálffy. Hát ha felhajtottál, hajts le, mert én a szekérről nem mozdulok.

A kocsis a szekérről leszállott. A gyeplőt a löcséhez hozzákötötte. Nagy bajjal a szekeret a hídon megfordította. Felült a bakokra és lehajtotta a nőh. Pálffy Ferenc ügyvéd, Pálffy Jenő főszolgabíró édes atyjának malmára vezető uton a Nyikó medrébe a híd alá. A víz a szárazság

miatt sekély volt. Mikor a kocsis látta, hogy ismét fedél alatt van, megállította a lovakat és újból elordította magát:

— Nagyságos ur! Nagyságos ur!
— No mi a bajod ismét?

— Jaj instálom, most sokkal nagyobb a baj, mert a házhíjjáról lehajtottam és bejutottunk a pincébe.

— No ha behajtottál, hajts ki onnan is, mert én le nem szállok a szekerről — mordult rá Pálffy a kocsisára...

A hid mellett szép nagy kertje volt Pálffy Dénesnek. A zsellérje meghallotta, hogy a gazdája a hid alatt lármáz. Lámpással kiment és kiszabadította a vízből s beállítva a szekeret a rendes utba, úgy mentek tovább minden baj nélkül haza Tarcsafalvára.

A hős temetése!

Némán pereg a dob — komolyan, mérten,
A csatateren alkonyatkor —
Egy magyar vitézt átlőtt szívvél
Sirba tesznek ugyanakkor!

Minden oldalról gyűl a sok barát,
Mind komolyan és némán jó, —
Szerették őt — s tudták jól azt mind,
Hogy egy sem volt híbb s bátrabb, mint ő!

Egy néma-ima száll az égbe,
Egy köny pereg az arcokról —
És fegyveréhez nyúl a század,
Aranyalkonyatban — utolsó búcsú szól!

Messze, otthon gyermek imádkozik
És egy ifju anya könyörög —
S boldog viszontlátásról beszélnek,
Mig itt egy hősré — némán hull a rög!

Karánsebes, 1915. nov. 13.

Kérnay Saturnó.

HIREK.

Pro patria

Behm őrnagy haláláról előljáró hadosztályparancsnoksága a következőképen emlékezett meg:

„Behm Károly 82. gy. e.-beli őrnagy 1916. július 2-án a Wola—Sadowskajától nyugatra levő erősen kiépített orosz állás elleni rohamban zászlóalja élén hősi halált halt.

Igaz harci vágytól lelkesítve, sikerült neki ügyes vezetéssel párosult rettenthetlen személyes bátorságával június 24-ről 25-re hajló éjszaka azzal, hogy öntevékenyen harcba vezette osztagát, egy orosz ellentámadást nagyon nehéz erdei harcban visszaverni.

Július 2-án újból ragyogó példáját adta személyes bátorságával zászlóalja összes tisztjeinek és legénységének, midőn élükön az ellenség drótkadályáig hatolt, ahol hősi halálát lelte.

A 82. gy. e. Behm őrnagyban egyik legvitézebb és legkiválóbb tisztjét vesztette és mindig büszkeséggel és csodálattal fog hóstetteiről megemlékezni, melyek a híres ezred történe-

tének örökre dicsőséges emléklapját fogják képezni.“

Behm őrnagy 1897-ben lépett mint tiszt a 19. győri gyalogezrednél a bécsújhegyi katonai akadémiából a hadseregbe. 1904-ben beosztották a vezérkarba és 1907-ben századosá történt kinevezése mellett, a 82. gy. e.-hez helyezték át, tehát közel 10 évet töltött háziezredüknél.

Látni lehetett a tiszték arcán a megdöbbenést, amellyel Behm őrnagy elestének hírére fogadták. Osztatlan tiszteletben volt része alantasainál, akik a harctéren babonás bizalommal viseltettek iránta a legsúlyosabb pillanatokban is. Ismerte őt a 82. ezred minden harctérjárta tisztje és legénysége, hisz másfél évet töltött a fronton az ezrednél.

Mindig és mindenütt elől járt. Két eszme vezette: a királyhűséggel párosult hazaszeretet és fanatikus kötelességérzet. Vasszigora mellett is átcsillogott minden tettén az emberi szív melege.

Körülbelül 2 hónapig tartózkodott Székelyudvarhelyen, ahol e rövid idő alatt komolysága mellett is szeretetre méltó és mindenekfölött őszinte jellemével mindenkinek becsülését és szeretetét vívta ki.

Jóllehet nem magyarországi születésű volt, tökéletesen beszélt nyelvünket s épen mielőtt utóljára felment a harctérre, indulásra kész zászlóaljához költői szárnyalású, lendületes beszédet intézett kifogástalan zengzetes magyar nyelven. Meltán és büszkeséggel valljuk ezért a magunkénak is.

Fájdalmas részvétellel, de büszke megnyugvással a kérlelhetetlen sorsban gondolunk a wolhyniai sirhantra, amely Behm őrnagyot takarja, mert a Székelyföld vitézeinek, a hős 82-eseknek élén érte a golyó...

— **Trónörökösünk** július 10-én a bukovinai fronton küzdő csapatainkat — mint a „Besztercei Magyar Hírlap“ írja — megsemmisítette. Károly Ferencz József főherceg trónörökös Nagybánya felől Désen keresztül érkezett kíséretével, kikhez Gróf Bethlen Balázs főispán-kormánybiztos is csatlakozott. A főherceg lekötözött szívéssége mindenütt igen kedves emlékeket hagyott hátra.

— **Az unitáriusok** népszerű, meleg szeretettel körülvett ősz püspöke: Ferencz József e hónap első napjain Dr Boros György egyházi főjegyzővel Tordán volt egyházvizsgálat céljából. Az ünnepi istentiszteleten Lőrinczi Dénes esperes mély áhitatot keltő imát, Dr Boros főjegyző pedig eszmékben gazdag beszédet mondott. Ezt követte a püspök áldása, mely után az egyház nevében Székely László főgondnok üdvözölte s köszönte meg a püspök fáradozásait. Az unitár. leányiskola növendékei közben igen szépen énekeltek.

— **Éjjeli táviratok.** Székelyudvarhelyt az élénk táviratforgalom és a lebonyolítás nehézségei miatt, ismét visszaállították az éjjeli távirda-

szolgálatot. Erre nagy szükség is volt, mert a késedelmekért a közönség méltán boszankodott. A hivatalos harctéri jelentések ezentul már reggel 7 órakor olvashatók a „Székelyország“ kiadóhivatalában.

— **A minorita szerzetesek** magyarországi tartományi nagygyűlésén, melyet Miskolcson tartottak: Dr Asbóth Viktort kézdivásárhelyi és Dr Csabai Paulint marosvásárhelyi házfőnöknek választották.

— **Lobogó zászlókkal.** Bartók Antal honvédtizedes, néhai Bartók Lajosnak, a jeles írónak és poétának testvéröccse, az alábbi lelkes hangú verset küldte a „Magyarország“-nak egy székely ezredben szolgáló oláh katona megható soráról:

Lobogó zászlókkal áll a székely ezred,
Minden katonája az Olt mellől ered.
Barna, zömök fiúk, széles, erős vállal,
Ragyogó szemükben a dac villámával.

Csak eny sápadt köztük, — nem lángol a [szeme,
A fegyvere szíján meg-megremeg keze.
Bajtársi nevetik: Ne szomorkodj oláh,
Hogy közénk kerültél, — légy mindig [büszke rá...

Harsognak a kürtök. Kezdődik a roham,
Megindul az ezred, mint bérceől jött folyam.
A székely hősök közt elsőnek rohanva,
Mint fergeteg száguld a sápadt katona.

S mikor megkérdezték, — mi végső óhaja?
Átlőtt tüdejéből hörgve száll sóhaja:
— Hogyha eltemetnek, azt írják fejfámra,
Egy székely ezrednek voltam katonája.

— **Műjég-gyár Tordán.** Az „Aranyosvidék“ lapírója írja, hogy Tordán a város által a vágóhid telekén létesített műjég-gyárat üzembe helyezték és másnap már a jég-táblák, mint Torda város gyár-
ipari szenzációi voltak láthatók. A felette hasznos és hűzágpótló gyár egészségügyi szempontból is teljesen tiszta és kifogástalan jeget állít elő 12—13 kgr. táblákban. Egy egész tábla jég ára házhoz hordva 60 fillér, féltábla 30 fillér; a gyártelepen 50 és 26 fillér. Aki állandó jégszállítást ohajt, a városi fogyasztási hivatalban jelentheti be szükségletét...
Mi, a „Székelyország“ részéről — programunkhoz híven — állandó figyelemmel kísérjük Torda város kiváló ámbícióval és nagy munkaszeretettel vezetett ügyeit is. Örömmel üdvözöljük e nevezete, az összes székelyföldi városokat megelőző ujtásával kapcsolatosan. Üdvözöljük a város hivatott vezéreit s azok élén: Zilahi Sebess Andor polgármestert és Boros Elek főjegyzőt, kik széleskörű tudással, valóságos hangyaszorgalommal építik Tordát a Székelyföld mintavárosává.

— **Új kilincs-szerkezetre** hirdett a kereskedelmiügyi miniszter pályázatot, amelynek határidejét e hó 20-ikáig meghosszabbította. Székelyföldi lakatosiparosaink figyelmébe ajánljuk e kedvező alkalmat.

— **A közegészségügy** érdekében talán helyénvaló lenne a „régi városháza“ körül — tekintettel a rendkívüli forgalomra — nagyobb tisztaságot rögtönözni és az alsó piacra

már alaposan kiszivárgó ürészéklevet, más irányba terelni. Az ezredéves emlékoszlop környéke is érdemes volna egy kis gondozásra vagy legalább alapos söpörtetésre...

— **Az élısertés** és a sertéstermek határárszabása e hó 15-én, tegnap országszerte életbe lépett. A 2249. M. E. sz. kormányrendelet, mely a Budapesti Közlöny c. hivatalos lap e hó 7-iki számában jelent meg, részletesen körül írja a követendő eljárást. E szerint olyan sertéseket, melyeknek súlya 60 kgr. meg nem halad — kényszervágás esetét kivéve — közfogyasztásra levágni nem szabad. Sertést levágásra csak vágósúlyban (élősúly 22 és fél kgr. levonással) szabad eladni. A sertéseket az eladás előtt az utolsó 12 órán belül sem etetni, sem itatni nem szabad. Hízoló vagy állattartó részére az élősúly kgr. ára 6 K, levágás céljából vágósúly kgr. 6 K 80 f. A büntetés a rendelet megszegéseért 2 havi elzárás és 600 K pénzbüntetés, a határárszabás túllépéseért 6 havi elzárás és 2000 K pénzbüntetés. Aki a követelt magasabb árt megígéri vagy megfizeti ugyan, de a kihágásért fellejelentést tesz, nem büntethető. Ez igen lényeges pontja a rendeletnek, melyet más dolgokra is célszerű lenne kiterjeszteni.

— **Három kolozsvári művész** tartott jótékonycélu hangversenyt csütörtökön és pénteken este a vármegyeház dísztermében Székelyudvarhelyt. Az erkölcsei siker fényes volt. Különösen Farkas Sándor operabéke aratott babérokat. Gyönyörű hangjával a kevés, de illustris közönség alig tudott eltelni. Háromszor is meg kellett ismételnie ének-számait. A sikerben osztozott Rezik Károly csellóművész és Lavotta R. zongoraművész, kiket a közönség szintén elismerésének jeleivel többször kitüntetett. A rendezés fáradságos munkáját Krasznay Lajos, mint a művészársaság titkára, véggezte nagy buzgósággal. Ami az estélyek anyagi sikertelenségét illeti, annak egyrészt a csütörtöki mozi-előadás és katonai mozgalmas nap, másfelől a rögtönzött s kellően nem érvényesülhetett előkészítés lehetett az oka. A jótékony célra így — sajnos — mindössze a Perslán János kereskedő által felülírt 10 K juthatott, 20—30 sebesült katona pedig díjmentesen gyönyörködött a művészek hangversenyében.

— **A csalán** (csihány) szedésének itt az ideje. Gyermekek hasznosan foglalkozhatnak ezzel és a mellett hazafias ügyet mozdítanak elő, mert a hadsereg számára szükséges. A közigazgatási hatóságok bármily nagymennyiséget átvesznek és rendeltetési helyére juttatják. Természetesen csakis a csalánkóró kell, a levelet takarmánynak lehet felhasználni.

— **Több ügyes gépész** van előjegyezve a székelyföldi iparkamaránál Marosvásárhelyt. A cséplési idényre elszereződnek.

— **Az ugarolás** ideje elérkezett. Az őszi vetések alá a földet minden gondos szántó-vető ilyenkor előkészíti, megugarolja. Bármily nehezek is a munkásviszonyok, szántani kell; ez hazafias kötelességünk még a legnagyobb áldozatok árán is. A vármegyei gazdasági intéző bizottságok határjárásokat tartanak és számba veszik az eddigi ugar-szántásokat.

— **A csontközpont** megalakult. Az erre vonatkozó rendelet a hivatalos lap június 16-iki számában jelent meg. E szerint csontkészletét köteles mindenki ennek a központnak bejelenteni, mihez a kereskedelmi és iparkamaránál megfelelő űrlapok kaphatók. Másnak csontot eladni büntetés terhe alatt tilos.

— **Gabona pásárlására** minden fogyasztó — a hatóság által kiállított igazolványban feltüntetett mennyiség erejéig — október hó 15-ig jogosult.

— **Gyümölcsfeldolgozás ingyen.** A földmívelésügyi miniszter Simon-féle almazuzókat (cidermalmokat), Mabile-féle almasajtókat, Ryder-féle szállítható aszalókat és Dr Győri-féle talyigára szerelt szeszfőzőket 3—6 heti ingyenes használatra engedélyez, ha a használatba-

vétel ideje előtt legalább 30 nappal ezeket a miniszteriumtól kérelmezik. Bővebb felvilágosítás a közigazgatási hatóságoknál és a gazdasági egyleteknél nyerhető.

— **Gyapjas bőrök forgalmazása.** A m. kir. miniszteriumnak 1650—1916. M. E. számú rendelete, mely a gyapjas bőr forgalomba hozatalának, kikészítésének, feldolgozásának és szállításának korlátozásáról szól, a kereskedelmi és iparkamaránál betekinhető.

— **Annak az ítéletidőnek,** mely Nagyváradon is pusztított, szerdán a délutáni órákban Székelyudvarhelyt is folytatása volt. Óriási szélvihar és utána mintegy 5 percig tartó jég hullott, amelyből a legkisebb darab is a mogyorónyi nagyságot tuhaladta, a legnagyobb pedig a ludtojás alakját felülmuta. Pótolhatlan károkat e vidéken nem okozott.

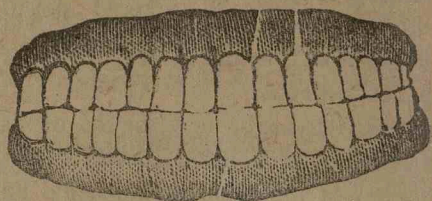
Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.

Ebédőszekrény márványlap-pal és kiváló felszereléssel nagyon olcsón eladó. Hol? Megmondja e lap kiadóhivatala.

A világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott — Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhely-vármegyék bármelyik közösségébe tartozó s külön a hős 82-es katonák hiteles és teljes névsorát egyedül a „Székelyország“ c. ujság közli. E lapot három hónapig 2 K 50 fillérért bárhova s így a háborúba is bérmentesen elküldi a „Székelyország“ kiadóhivatala, mely Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt van. — Rendelje meg azonnal! Posta-utalványra írja le a címet és küldje be a csekély előfizetést, melynek vétele után hetenként pontosan kapja a „Székelyország“-ot, a székelység hű barátját.

Névjegyek meghívók és mindenféle nyomtatványok készülnek e lap kiadóhivatalában.

Fogászati műterem

Springer M.

Brassó, Lóplac 10. sz. l. em.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy műtermemet áthelyeztem a fenti cím alá.

Végzek minden a fogászat terén előforduló teendőket u. m.: mindenféle fogtömést (plombálást) és fogcsinálást.

Ugy egyes fogakat, mint egész fogsort rágásra használhatóan a gyökérnek a szájból való eltávolítása nélkül. Ugyisint arany foglalatokkal vagy platinával is.

Arany fogkoronát, hidmunkát szájpadlás nélkül, valamint a szájból ki nem vehetően. Nem jól illő fogsorok átalakítását is.

Minden munkát a legjobb kivitelben készítek.

Fog- és gyökérhúrást a legkényelmesebb bánásmód mellett eszközölk.

Kiváló tisztelettel:

SPRINGER M.

áll. vizsgázott fogtechnikus.

Könyv-, zenemű-, papír-, író- és rajzszerkereskedés, könyvnyomda és ujság-kiadó hivatal.

Betegh Pál

„Székelyország“

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhely-vármegyék független székely érdeklő ujsága.

könyvnyomdája és könyvkötő intézete

a „Székelyország“ („Székely-Udvarhely“) szerkesztősége és kiadóhivatala Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. szám (saját ház).

A székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára!

Elkészít mindenféle községi, körjegyzői, egyházi, tanügyi, ügyvédi, végrehajtói és mindenféle magánügyi nyomtatványokat és állandóan raktáron tartja.

Vidéki megkeresésre azonnal válaszol. Költségjegyzékkel díjtalanul szolgál.

Telefon szám 15.

Könyvnyomdai munkák u. m. könyvek, plakátok, számlák, jegyzékek, borítékok, névjegyek, eljegyzési és esküvői kártyák, meghívók, körlevelek és gyászjelentések a legrövidebb idő alatt esinos kivitelben a legolcsóbb árak mellett készülnek.

Keresek egy jóra való, szorgalmas fiút nyomdász tanulónak. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy algimnáziumot végzettek előnyben részesülnek.

Figyelmeztetés!

Hirdetés az üzletlelke! Hirdetés nélkül nincs üzlet! Hirdessen a „Székelyország“-ban és üzletében okvetlen lendületet fog tapasztalni.

Hirdetések díjszabás szerint. A „Székelyország“ megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára egy negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér.

Az Élet könyve mint állandó házi oros 3 K kapható e lap kiadóhivatalában.